

העירייה של איזבל

כמה מירידי הטובים ביותר הם חתוליים-אשפתות. היו.

באחד הימים, לפני כמה שבועות, מצאנו רבוק לדלת-הכניסה של הבית כרוז עירוני, שהודיע על הפצת רעל בסביבה. האמתלה: השמרת עכברים. בעלי חיות-בית הוזהרו לכל יניחו לחיות לצאת. בסביבה שלנו אין עכברים. ידענו היטב למה כוונת הרברים: השמרה המונית של חתוליריחוב.

ואכן, מאז אותו יום נעלמו כל החתולים שהיכרתי. הגיינג'י השמן, שהיה מסייר ברך קבועה, כבעל בעמיו. בעל-הפסים הירקרק, שהיה ממתין לי ליד פתח-האשפה מבלי לברוח, אף שהיה הרוך לכל צרה שלא תבוא.

נעלמו. בוודאי מתו, אחרי גסיסה קשה. עכשיו אני רואה בעיתונים מודעה אנטי-שמית. הנושאת את הכותרת: "כשיש יותר זבל איזבל".

המודעה היא מטעם עיריית תל-אביב-יפו, והיא באה להודיע לאזרחים שעליהם לרכוש שקיות-ענק לסילוק-אשפה.

אני בעד סילוק אשפה. אני בעד שקיות-ענק. אני נגד מודעות אנטי-שמיות.

כאשר הגיעו הנאצים לשלטון, הם הפיקו סרט שבו נראו היהודים בדמות עכברושים. כבר אז היו הכל צריכים להבין שפני המישטר מועדים להשמדה פיזית. מי שמכניס לראשי אזרחים שבניהיהמיעוט הם עכברושים, מכשיר את הקרקע להשמדה שיטתית.

עכשיו באה עיריית תל-אביב-יפו ומציגה לעיני האזרחים מין חתול שחור-מפלצתי. בשיטה של שטיפת-מוח מכניסים לאזרחים לראש: חתול-זבל=ליכלוך=מחלות.

זהו, כמו בקריאה מוסווית להשמדה. לא במיקרה החתול הוא שחור. חתול שחור מביא מזל רע. אמונה טפלה זו חבויה בליבם של רבים.

אינני יודע מה מתרחש בראשם של פקירי העירייה. כבר לפני 25 שנה, בטרם הגיע צ'יץ' לראשות העירייה, פירסמו מאמר של זיוה יריב על "הגסטאפו של החתולים", אחרי מיכצע של השמדה המונית ואכזרית של חיות-המד אלה. מאז נמשך לסרוגין המיכצע של השמרת-עם-החתולים.

בימי הביניים עברו על אירופה גלים של שינאת-חתולים. בתקופות ובארצות מסוימות פשטה לפתע כמגיפה האמונה כי

כשיש יותר זבל איזבל

המודעה של איזבל

החתולים הם שליחיהשטן, והם הושמדו בהמוניהם, תוך עינויים נוראים. בתקופות אחרות — למשל במצריים העתיקה — ראו כחתול אלוהים.

נראה שיש משהו בחיה יפהפיה ונבונה זו המעורר אינסטינקט טים עמוקים בלב האדם הפרימיטיבי. אחרת אין לי הסבר למודעת איזבל.

החתול הוא חיה נקה מאין כמוה. הוא מנקה את העיר ממוקים שונים. אין הוא מלכלך. אין הוא מעביר מחלות, אלא במיקרים נדירים ביותר. הוא מכניס אור וחיבה לחיי אנשים לא-ינספור. הוא משמש חברה לקשישים וידיד לילדים. אין שום סיבה הגיונית להשמירו.

אך כאשר מדובר על חתולים, ההגיון נאלם. וכאשר גם מחיר חייהם יורד אצלנו לאפס, מי יתקומם נגד רצח החתולים?

החיים כמישגל

אני חושש לכתוב על הסרט הקלוח הבלתי-נסבלת של הקיום. על פי סיפורו של מילן קונררה — שמא יקלקלו המילים את המירקם המיוחד של הסרט, הדובר בשפה משלו, שפה קולנועית יפהפיה.

למראית-עין, זהו סרט ארוטי. כך גם התייחסו אליו רבים מן המבקרים בעולם. יש בו סצנות ארוטיות רבות, והוא כולו טבול באווירה חושנית-מינית, הממשיכה ללוות את הצופה במשך ימים. "אווירה המעוררת את הלב, ההורמונים והראש", כתבה מבקרת אמריקאית.

מבחינה אחרת, זהו סרט פוליטי. הוא נפתח בימים המשכרים של החרות החדשה, ימי "האביב של פראג" 1968, והוא מסתיים בפראג המרוכאת, המושפלת, המשועבדת לעריצות אפרה, אחרי הכיבוש הסובייטי.

הסצנות של הכיבוש והמרד הן מן החזקות בסרט, ודי בהן לבדן

כדי להפוך אותו לחווייה. הצילום הוא ריאליסטי, כאילו צולם בעצם הימים ההם.

ברגעים המרשימים ביותר מראה הסרט את התקרבות הצבא הסובייטי. אין רואים רבר, רק חשים כי הקירות מתחילים לרעוד, וקול רחוק ועמום מתחזק בהדרגה, קול המנועים של הטנקים הקרבים. לבסוף מופיעה הצלילית האפלה והאימתנית של טנק ענק הנכנס לסימטה צרה ועתיקה של פראג. ולאחר מכן — ההתפוצצות.

אך אין זה סרט של מין, וגם לא סרט פוליטי. הוא הרבה יותר מזה.

במרכזו עומד רופא צ'כי צעיר, תומאש, שיש לו כוח-מישכה מגנטי כלפי הגשמים. המילה "התפסטי" משמשת לו כמעט

אורי אבנרי

יומנו אישי

כבירכת-שלום. הוא שוכב עם כל דבר נשי שזו, ושום אשה אינה יכולה לעמוד בפניו, תרתי משמע.

אך אהבותיו הגדולות הן שתים. סבינה, צעירה חופשית, שאינה יכולה ואינה רוצה להתקשר, הבורחת מכל אדם ומכל ארץ כרגע שהיא חשה במחויבות. היא אמנית, המשתמשת במראות לצורך עבודתה. נראה שהיא רואה את החיים כולם מבעד למראה. גם בסצנות-המין הרבות היא מתעללת בעיקר לפני המר"א ומעל למראה.

הקוטב השני מיוצג על-ידי תרזה, בתי-עיריה הבאה לעיר הגדולה, וכובשת את ליבו של תומאש. גם היא מינית, גם היא אוהבת שהגבר ישתלט עליה, אך היא ארצית. היא מונוגמית, קשורה למקום, קשורה לאנשים, קשורה לחיי היומיום. יש בה שלמות של רגש ומחשבה.

תומאש מתנדנד בין שתיים אלה. בתחילת הסרט הוא מייצג "קלות בלתי-נסבלת" — היחס הקל אל החיים, בלי התקשורת של ממש, נוסח סבינה, קלות שתרזה אינה יכולה לסבול. בסוף הוא נאלץ להחליט.

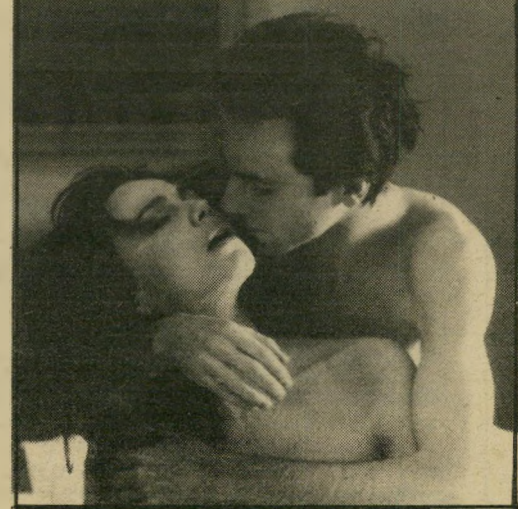
הרמויות כליכך משכנעות, עד שכמעט אי-אפשר להאמין שאף אחד מן השלושה אינו צ'כי.

הבימאי-הסרטיאי, פיליפ קאופמן, אמר שזהו "סיפור-אהבה ארוטי יוצא-דופן שאליו פולשים טנקים, אך זה נשאר תמיד סיפור-אהבה... הגיבורים ממשיכים בחיפושיהם אחר סכס ואהבה". לדעתי הוא לא הבין את הסרט שלו.

מארשאל קדימה

לכל אדם יש שיגעונות משלו. גם לי יש. אחד השיגעונות שלי הוא שאיני סובל מילים לוועיות, כשאין מבטאים אותן נכונה. כמעט לכל מילה לוועית יש מילה פאראללית (מקבילה) בעברית. ואין כל סיבה שלא להשתמש בה. התוכנית המצוינת, עברית לשון יפה, הרגימה זאת בצורה אמיוזאנטית (משעשעת).

אבל יש סנובים (?) המעדיפים באופן פרינציפיוני (עקרוני) את

תומאש וסבינה ב"קלות הבלתי-נסבלת"

מילים לוועיות. לרוב גם הם איגנוראמוסים (בורים), ומשתמשים בהן במקום הלא-נכון ותוך טעות בהגייה. והרי מי שקורא מילים לוועיות רק בכתוב עברי, בהיעדר הווקאליים (התנועות), טיבטי שיטעה.

בליכר

אפשר למחול לכל אלה — אך לא לקרייני הרדיו והטלוויזיה. להם אין סליחה ואין מחילה. הרי זה המיקצוע שלהם, ותמור"תו הם משתכרים. אפשר לדרוש מהם לקרוא את הרברים מראש, לברר את ההגייה הנכון, להתייץ עץ עם מי שצריך להתייץ, ולבטא נכונה מילים ושמות. אחד רת, הם עושים את מלאכתם רמ"ייה ומגדלים דור נוסף של בר-רים.

מרי שנוע אני נתקל בכמה וכמה שגיאות מרגיזות מסוג זה. האחרונה שהרגיזה אותי:

קרייני-מבט בטלוויזיה (הייתי מעדיף מילה עברית גם על מילה ארוכה ומגושמת זו) סיפר על שיחזור הקרב ליד ווטרלו. תוך כדי כך דיבר על "גנרל רוסי" בשם פון-בלאיכר. כוונתו היתה כמובן לפלד-מארשאל פון-בליכר, המצביא הפרוסי שהכריע את הקרב. הגרמנים קוראים לו "מארשאל קדימה".

עונש צריך להיות

היא היתה צעירה יפה. אך היא הקרינה אווירה כליכך צוננת של שררה סמכותית, עד שגם היופי שלה לא היה נעים.

היא היתה שוטרת במרי הרפובליקה הדמוקרטית הגרמנית, והיא שלחה בנו מבט עויין.

זה היה כך: עמרת'י לטוס מהגובר לברלין, שם עמד להתקיים כנס ישראלי-פלסטיני. ברגע האחרון הציעה לי ידידה גרמנית טרמפ. היא עמדה לנסוע במכוניתה לברלין.

קפצתי על המציאה. הנסיעה דרך שיטחה של הרפובליקה הא-דומה (הכל קוראים לה רהידהאר, ראשי-התיבות של שמה הריש"מ) הבטיחה עניין. עלי להודות: מעולם לא שהיתי במדינה קומוניסטית, מלבד שני ביקורים קצרצרים בברלין המזרחית, כל אחד בן כמה שעות בלבד. נכנסתי למכונית, הצטיידנו בכניון וכסנוויוצ'ים, ויצאנו. כגבול, ליד העיריה הלמסטר, עוברים את עמדות המישרה המערב-גרמנית, ומתחיל עולם אחר. משני הצדדים חומות — חלק מן החומה הגדולה שבין שתי הגרמניות. משני הצדדים מיגרליש-שמירה מכוערים במיוחד, עשויים מבטון גס, בלתי-צבוע. נרמה כאילו נשמר כיעורם האימתני בכוונה תחילה, כסמל של משהו.

עוברים מין שער גדול, ובו מסלולים אחרים למכוניות — כמו בכביש-אגרה אמריקאי. ליד כל מסלול יש תא, וככל תא יושב שוטר או שוטרת. היפהפיה היתה השוטרת שלנו. היכינו בתור. לפנינו היו כתריסר מכוניות. העניינים התנהלו כאיטיות.

היה לנו נוסע גרמני נוסף, שידע מהניסיון שעליו להצטייד בתצלום כדי להשיג רישיון מיוחד. לצד הכביש עמדה סוכה, ובה מיתקן לצילום אוטומטי. כדי לחסוך זמן ירד מן המכונית והלך להצטלם. זאת היתה טעות.

הגענו אל השוטרת, הגשנו לה את מיסמכינו. גם את מיסמכיו של הנוסע השלישי.

"איפה האישי?" שאלה השוטרת בקול מיסטרתי קשות. "הוא הלך להצטלם שם", חייכה הנהגת.

"מי אמר לו להצטלם?" גערה השוטרת, "הוא צריך להתייצב קודם כל כאן, ואני אגיד לו להצטלם!"

"אני מבקשת סליחה", אמרה הנהגת. "הוא פשוט לא ידע".

"עמדו בצד", פקדה השוטרת.

כעבור כמה רקות הגיע הנוסע, והגיש את התצלום, כשחיוך על פניו. החיוך נמחק מיד.

היה עליך לבוא קודם כל אלי, ולחכות עד שאני אגיד לך להצטלם, זעמה השוטרת. "עמדו בצד" ולשם הסבר הוסיפה:

"עונש צריך להיות!"

האיש עמד בצד, כמו ילד נוזף בפנית הכיתה. המכוניות עברו. אנחנו חייכנו.

אחרי רבע שעה אמרה השוטרת לאיש לעבור. הוא נכנס למכונית ונסענו — כמה עשרות מטרים. שם היה עוד שוטר בתא, שברק את התעודות עוד פעם, ואז נתן לנו לעבור. הפרוצדורה כולה ארכה שעה. אמרו לי שזה יכול גם להימשך שעתים ויותר.

משם היתה הנסיעה נעימה. הנוף הגרמני יפה, ירוקירוק. רוב המכוניות כביש היו כמונו ב-טרנאוטי" (כך נאמר בשלטים), אך היו גם כמה מכוניות מיוחדות-גרמניות. קל להכיר אותן, כי גם הן מכוערות במיוחד. לא רק קטנות, אלא גם כעורות, כאילו נוהר המתכנן במיוחד לבל תהיה הצורה נעימה לעין.

(והי חווייה די משונה, לעבור בארץ זרה בין שני חלקים של מדינה אחת. אם אי-פעם תקום מדינה פלסטינית, אולי יהיה כביש כזה בין עזה וחברון, דרך שטח ישראל. אלא שהשוטרת שלנו תהינה אז, מן הסתם, נחמדות יותר. כיום גם הן אינן הכי נחמדות על גשרי הירדן.)

אחרי שעתים הגענו לברלין. שוב עברנו דרך שער, שוב ברקו שוטרים את התעודות, ויצאנו לברלין המערבית — עולם אחר. אומרים שגרמניה המזרחית תהיה האחרונה שתקבל את עיקרון הגלאסנוסט' מידי מיכאל גורבאצ'וב. אבל גם שם כבר מתחילים לנשנש רוחות חדשות. אולי בעוד כמה חודשים תלמד גם השוטרת והיא לחייך.